

Autor: Karel Kaiser

Vláda chce v příštím roce zvýšit počet českých vojáků sloužících v Afghánistánu z 200 přibližně na 300. Spolu s dalšími misemi, jako je například oblast Kosova, či Iráku, nebo Čadu, by tak celkový počet českých vojáků, sloužících na různých zahraničních misích, měl v příštím roce dosáhnout bezmála 1300 příslušníků různých jednotek, vyslaných do akce ve světě. Máme se radovat a být hrdí na své chlapce, kteří ve světě pomáhají...co vlastně? Udržovat bezpečnost a pořádek? Šířit demokratické hodnoty?

Naše armáda by měla hájit především zájmy České republiky, proto je třeba se ptát, *qui bono*? Je potřeba si dnes položit otázku, zda opravdu všechny mise, kterých se jako stát účastníme, jsou natolik v českém zájmu (nebo zda vůbec), zda pocit alianční sounáležitosti dostatečně vyrovnává dosti velké finanční prostředky, které musí být vynakládány a jestli by se tyto nedaly využít lépe a jinak.

Stránky Ministerstva obrany nás informují o posláni Armády České Republiky (AČR):

„Hlavním posláním ozbrojených sil České republiky je a vždy bude co nejefektivnější a nejlepší zabezpečení obrany území České republiky s využitím zásad kolektivní obrany dle článku 5 Washingtonské úmluvy.“

Proto, aby mohla být armáda nasazena, je nutné, aby nějaká síla území republiky napadla, případně obsadila. To všechno v souladu se zmíněným článkem 5 Washingtonské smlouvy, která deklaruje povinnost členských států NATO napadenému členovi pomoci. V případě napadení České republiky by tak ostatní členské státy měly povinnost nám pomoci a naopak v případě napadení Německa, nebo Francie, bychom museli napadeným pomoci my:

„Smluvní strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem, a proto se dohodly, že dojde-li k takovému ozbrojenému útoku, každá z nich, uplatňujíc právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu uznané článkem 51 Charty OSN, pomůže smluvní straně nebo stranám takto napadeným tím, že neprodleně podnikne sama a v součinnosti s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly, s cílem obnovit a zachovat bezpečnost severoatlantického prostoru. Každý takový útok a veškerá opatření učiněna v jeho důsledku budou neprodleně oznámena Radě bezpečnosti. Tato opatření budou ukončena, jakmile Rada bezpečnosti přijme opatření nutná pro obnovení a zachování mezinárodního míru a bezpečnosti.“ (Článek 5, Washingtonská smlouva)

Zda tento princip někdy využijeme, zůstává otevřenou otázkou. Osobně nevidím v současné době reálnou hrozbu konvenční války, vedené jiným státem proti některému z členských států NATO, ale to samo sebou není důvod chtít NATO zrušit, nebo z něj vystoupit. Myšlenka NATO, jako společného OBRANNÉHO paktu je pozitivní. Nyní však zbývá zodpovědět otázku

ohledně různých zahraničních a tzv. preventivních operací. Máme se jich účastnit?

Čemu dnes Česká armáda vlastně slouží? Jako ilustrativní příklad může posloužit následující kauza. Když loni požádala OSN Českou republiku o dodání několika vrtulníků pro humanitární pomoc do súdánskému Dárfúru, vláda toto **odmítla** s tím, že nemá vyhovující. Ano. Ty vyhovující totiž nasadila v Afghánistánu.

Na předchozí otázku tedy můžeme odpovědět. AČR se chvályhodně účastní mezinárodních operací. Ovšem místo toho, aby působila jako jeden z uvážlivých arbitrů tam, kde je lokální moc nedostatečná a z hlediska stability a bezpečnosti je potřeba vstupu mezinárodního společenství (Súdán), propůjčuje se globálním mocenským a politickým plánům s pochybnou legitimitou. Co ovšem jako stát máme z „šíření demokracie v Iráku“, či pronásledování zoufalých zakuklenců kdesi v afghánských horách (vyjma zcela zbytečných ztrát na životech), zůstává velkou otázkou.

Česká armáda v současné době spotřebovává obrovské sumy peněz. Přesto se jednotlivé posádky neustále zavírají, stavy jednotek systematicky snižují, tu a tam probleskne zpráva, že výstroj určitých složek a oddílů je nedostatečná. Netransparentnost transakcí okolo armády by měla vybudit naše smysly a měli bychom po vládě žádat jasné odpovědi a průhledné důkazy toho, zda miliardy vložené do armády jsou skutečně využívány hlavně pro modernizaci letišť, nebo nákupy nových obrněných transportérů.

Snadno bychom se totiž mohli divit, že ony miliardy, které chybí zdravotnictví, nebo školství, převážně polyká nějaký úctyhodný projekt šíření západních hodnot v Iráku, náročné operace v extrémním prostředí a vojenské údery, jejichž smysl a souvislost se státními zájmy České republiky zůstává pochybný. U peněz, nalitých do škol, nebo nemocnic, můžeme vidět, zda výsledek měly, nebo ne. U armády, které je bližší zahraniční košile, než domácí kabát, nikoli.

K čemu je nám armáda, která má sice přívlastek národní, ale bojuje za zájmy jiné, cizí, nebo „globální“? Proč má český daňový poplatník financovat účast v ideologizovaných konfliktech „severoatlantického společenství“ proti „darebáckým státům“? Myslím, že bychom se před snahami uměle nám vnutit loajalitu k jakémusi atlantickému společenství, které hájí hodnoty „pravdy a lásky“ ve světě, měli mít na pozoru. Může se totiž stát, že takto budeme nejen naše armáda, ale my všichni, v budoucnu vmanipulováni do konfliktů, jejichž podstata se nás nedotýká, ale u nichž bude „atlantická loajalita“ vyžadovat zainteresovanost. To je jeden z podstatných nedostatků NATO a tak letošní jednostranné vykládání gruzínské krize, spojené s nátlakem na vstup Ukrajiny a Gruzie do Severoatlantické aliance byly a jsou v tomto varovně zdviženým prstem.